

ENGİN BARIŞ KALKAN
Maveraünnehir Nereye Dökülür?

ENGİN BARIŞ KALKAN 1980'de İstanbul'da doğdu. Ümraniye Lisesi ve İstanbul Üniversitesi Kimya Bölümü mezunu. Muhtelif dergilerde öyküleri yayımlandı. Kamuya ait bir laboratuarda kimyager olarak çalışıyor.

İletişim Yayınları 2469 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 425

ISBN-13: 978-975-05-2181-2

© 2017 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2017, İstanbul

EDITÖR Levent Cantek

KAPAK Deniz Karagül

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11

Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

ENGİN BARIŞ KALKAN

Maveraünnehir Nereye Dökülür?

*Pınar
ve Toprak
için...*

Konuş konuş, su sızdıran eski bir musluk gibi.

– RAYMOND CARVER

İÇİNDEKİLER

Serpme Kahvaltı.....	11
Benim Hikâyem.....	27
Koseçki Gelsin, Özür Dilesin.....	43
Ayfer Daha Ne Yapsın?.....	59
Otel Kervansaray.....	75
Başka Bir Yer.....	87
Rabarba.....	101
İş Meselesi.....	115
Maveraünnehir Nereye Dökülür?.....	127

Serpme Kahvaltı

Bahçe kapısından girince yol boyunca duyduğum gerilim iyice artıyor. Sanki bulduğumuz andan beri bir şekilde izleniyoruz ve Cevizlibağ otobüs duraklarında buluşmamız, Ağva'ya geliştimiz, arabayı park ettiğimiz yerden buraya kadar yürüyüşümüz bir cürmümeşhut için yeterli olmadığından önümüzü kesmek için otele girmemizi bekliyorlar. Binaya kadar giden kısa yolu da katedip içeriye girdiğimiz an görmek istemeyeceğimiz kim varsa karşımıza çıkacak. Karım, oğlum, bağılı olduğum anabilim dalının başkanı, danışmanlarından biri olduğum meslek örgütünün sözü geçer üyeleri. Hayatıma etki edebilecek kim varsa. Asuman'ın listesini bilemem, otelin kapasitesinin bunun için yeterli olup olmadığını da.

Leyla'nın Can'ı bu işin dışında tutmak gibi bir hassasiyet göstereceğini sanmam. Böyle mevhumları yoktur, onu da getirir yanında. Haklılığı bilinsin ister, işi şansa bırakmaz. Hem zaten ayna karşısında çalışılıp tesiri muhtelif hadiselerde denenmiş bakışların arada bir kendisine hak verecek bir yüze dönüp onaylanmaya ihtiyacı var. Bu tali bakışlar, sanki

Can'ın da bir kabahati varmış gibi, buyur işte baban, şeklinde okunabilecek ikinci bir anlama daha geliyor. Hep böyle olur; suçlunun yakınları da cezadan paylarını alır. Bunca yakınken suçta da payları olduğuna şüphe yoktur çünkü. Sonrası bildik hikâye; dokunaklı birkaç cümle, hâkim olunamayan gözyaşları ve kapıdan hışımla çıkış. Atlatılmayacak badiye değil aslında.

Asuman'ın birkaç adım arkamdan gelmesi böyle bir olasılığa karşı alınmış gülünç bir tedbir. İşe yaramayacağımı bilsem de bu durumdan memnunum. Yanıma gelmesini sağlayacak herhangi bir hamle yapmıyorum. Normal şartlar altında yarım adım önünden yürünmesini hakaret kabul edecek bir kent kadınının bu hali görülecek şey doğrusu. Ben yukarıda tuttuğu yarı açık şemsiyesiyle önden giden rehberim, o da tam bir itaatle peşimden gelen bir turist. Korku insanı ne hallere düşürüyor.

Merdivenleri çıkar çıkmaz karşıdaki kapıya yöneliyorum. İçeriye girişimize eşlik eden sinir bozucu çingirak sesi başımıza gelecek olayların başladığına dair bir işaret. Bir ke-re evhamlandım ya, artık her şeyi böyle yorumlarım. Sadece yakalanmak değil, her türlü felaket mümkün bu dakikadan sonra. İçtiğim çayın nefes boruma kaçması; sadece Ağva'yı vuran büyük bir depresyon olması; sevişmenin orta yerinde, almayı planladığım o mavi hap yüzünden, kalp sektesine uğrayıp Asuman'ın üzerine yığılmam... Hiçbir şey şaşırtmaz beni.

Derin bir nefes alıp bütün kara senaryoları bir kenara itiyorum. Düşünüp durmanın faydası yok. Ben de bir günlüğüne attığı her adımın muhtemel sonuçlarını baştan kabul etmiş cesur insanlardan biri olabilirim. Üzerindeki zile basıp görevliyi çağırmak için resepsiyon bankosuna doğru ilerlerken yan taraftan bir garson gelip önümüze çıkıyor. Görünüşü, vücut dili İngiliz dedektif hikâyelerindeki uşakları ge-

tiriyor akla. Öyle kibar, öyle aşağıdan. Öl desen, bir yolunu bulup oracıkta ölecek. Çok sürmüyor, kurduğu ilk cümle bu intibayı yerle bir ediyor. Ağır bir doğu aksanı. Konuşurken sonradan öğrendiği bir lisanın cümleleri arasında yolunu kaybettiği hemen anlaşılıyor. Baktı olmayacak, toparlayıp ezberlediği cümlelere geçiyor. Bir eliyle geldiği yeri işaret ederek “Önce göle karşı kahvaltı yapmak istemez miydiniz,” diye sorarken geri çevrilmeyeceğinden emin. Biz işimizi bitirip bir an evvel gidelim, diyemeyeceğimiz için Asuman’ın da onayıyla restoranın verandasına çıkıyoruz. Orada bizi başka bir garson devralıyor. Onca boş masa arasından birini seçip oturtuyor. Oldum olası bu şekilde yönlendirilmekten nefret ederim ama bu defa diğer masalara bakıp kendi tercihimizi yapmak aklıma bile gelmiyor.

Göle bakan sandalyeyi Asuman’a bırakıp karşısına oturuyorum. Oturur oturmaz midem endişelerime verdiği önceliği geri alıp kendisini hissettirmeye başlıyor. Yanma desen değil; ağrı desen değil; şişkinlik, bulantı, kramp değil. Düpedüz bir itiraz, vazifeyi bırakma isteği. Dili olsa, yoluna benzersiz devam et, diyecek. Tahliller tamamlanıp teşhis konana kadar bu kadar zorlamıyordu sanki. İte kaka idare ediyorduk. Şimdi bir o var hayatta bir ben. Geri kalan her şey aramızdaki kavganın karanlık ve hipoklorit kokulu atmosferi.

Garson, yerleşmemiz için tanıdığı süre dolunca elinde büyükçe bir tepsiyle yanımıza geliyor. Serpme kahvaltı veriyorlarmış. Kullandıkları her şeyin köy ürünü olduğunu iddia ederken masaya bıraktığı peynirin zincir marketlerden birinden alındığına yemin edebilirim. Portatif bir mangalın üzerine yerleştirilmiş çaydanlığı da getirdikten sonra masalardaki eksikleri görebileceği bir yerde beklemeye geçiyor. Karşılamanın arkadaşı gibi değil, davranışları dikine. Sanırsın masayı kesesinden donatıyor. En çok yüzünden hiç silinmeyen alaycı ifadeye takılıyorum. Bir sırta ortak olmanın ver-

diği üstünlük duygusunu doyasıya yaşıyor. Hayatın acımasız olduğu klişesine ilk defa burada hak veriyorum. Yıllarca akademide dirsek çürütmüşsün; bir sürü öğrenci yetiştirmiş, onlarca projede yer almışsın; skolyoz başlangıcı, ağarmış sakal, okuma gözlükleri, ülser... Hiçbiri pişkin bir garsonun iğrenç bakışlarına maruz kalmana engel olamıyor. Şahit olduğu şeyin bir kaçamak ya da yasak ilişki olduğundan kuşku duymaması mekânın genel olarak bu amaçla kullanılıyor olmasından. Dolu dört masanın dördünde de tedirginlikleri paçalarından akan çiftler oturuyor. Önlerinde mükellef bir sofraya ama onlar devamlı çay ve sigara içiyor.

Asuman'la tekrar karşılaşmak sık sık düşlediğim bir şeydi. Evliliğimin ilk yıllarında değil tabii. O zamanlar verdiğim kararın doğruluğundan zerre kadar şüphem yoktu. Ya da üzerinde durmamayı başarabiliyordum. Sabahları hevesle kahvaltı hazırladığım, pişirdiğim yumurtayı tabaklara servis edip elimde bir kupa kahveyle mutfak tezgâhına yaslanıp karımla oğlumun güne moralli başlamalarını sağlamak için küçük şakalar yaptığım ve Leyla'nın evden çıkmadan önce dudağımın kenarına bıraktığı ıslaklığı dilimle ağzımın içine çekip damağымda beklettiğim günler bittikten sonra başladı. Yıllar önce, gecenin bir vakti kapısını çaldığı bekâr evinde; bir kitapçının rafları arasında dolanırken; Beşiktaş-Kadıköy vapurunun arka balkonunda; Çiçek Pasajı'nın girişindeki yüksek taburelerde bira içerken ve onlarcası. Hepsi sıradan, farkındayım ama bana yetiyordu. Halimden memnundum. Gün içinde kendimi dış dünyaya kapatıp hayaller kurmak nefes almamı, rahatlamamı sağlıyordu. Bu böyle sürüp gidebilirdi ama bir şey oldu; hastalandım.

Sabahları aç karnına aldığım bir ilaç ve gün içinde zorlandıkça çiğnediğim tabletlerle idare ettiğim günler artık tatlı birer anı. Şimdi duyduğum rahatsızlığı birkaç talcidle at-

latmaya çalışmak sapanla uçak düşürmeye çalışmak gibi bir şey. Kanser epey hırpalıyor insanı. Yalnız bedensel değil. Huyunu da değiştiriyor, tuhaf tuhaf şeyler getiriyor aklına. Misal; tüm tahlil sonuçlarının değerlendirilip teşhisin konduğu gün kliniğin kapısında, ortaokul yıllarında Kartaltepe Mahallesi Halk Kütüphanesi'nden alıp iade etmediğim Jack London kitapları geldi aklıma. Artık bu isimde bir kütüphane yok, binasının yerinde yeller esiyor ama devletin tozlu arşivlerinden birinde, çürümüş bir defterde ismim bu hadiseyle yan yana geçiyormuş ve muhakkak sildirmeliymişim gibi akla zarar bir hisse kapıldım. Bu muhasebenin arkası kesilmedi. Üstelik hepsi iade edilmemiş kitaplar kadar masum şeyler değildi. Gün içinde kendime döndüğüm her an bir yanı eksik kalmış ne varsa hafızamın dev ekranında gayiresmî geçit yapıyor; bu nostaljik ıstırap, ze raporu alma isteği gece gündüz içimi kemiriyordu. Başlarda çok zorladı ama sonra alıştım, sildim hepsini. Okkalı bir siktir çektim. Bu kadar mı, dedim, benim yapabileceğim. Gelmeyin üstüme. Hem bir kere yaşanan şeyin eksik mi tam mı olduğuna kim karar veriyor? Rolümüz tekste yazılı da sahnemizi, repliğimizi mi atladık? İşe yaradı. O sevimsiz listeye bir daha dönüp bakmadım.

“Leyla nasıl?” diye soruyor çayına attığı tatlandırıcıyı karıştırırken. Merak ettiğiinden değil; ondan doğallıkla bahsederek evli oluşumu dert etmeyeceğini imliyor. Bu saatten sonra yaşamımın bütününe yayılmayı istemesinin bir anlamı olmadığını biliyor. Sadece ikimizin bildiği bir parantez yeterli. Elimde olsa o paranteze ikinci bir ömür sığdıracağımı söylemiyorum. “Son gördüğümde iyiydi,” diyorum. Şaka yaptığımı sanıyor. Günlerimi fakültedeki veya evdeki odamda neredeyse kimseyi görmeden geçirdiğimden haberi yok. “Sen nasılsın peki?” diyor. “Yorgun görünüyorsun.” Midem-